

Den 15. januar 2004 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion den 8. oktober 2003 af Arresthuset i Hjørring. I rapporten anmodede jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 15. april 2004 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 10. februar 2004 med bilag fra arrestinspektøren. Direktoratet gengiver og kommenterer i sin udtalelse det som arresthuset har anført.

Jeg har endvidere modtaget kopi af et brev af 4. februar 2004 hvori direktoratet godkender arresthusets fællesskabsregler.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.3. Fællesskab

Når direktoratet havde godkendt Arresthuset i Hjørrings fællesskabsregler, bad jeg om underretning herom og om kopi af arresthusets endelige retningslinjer.

Direktoratet har som nævnt ovenfor sendt mig en kopi af et brev af 4. februar 2004 hvori direktoratet har godkendt arresthusets fællesskabsregler. Det fremgår af brevet på hvilket grundlag godkendelsen er sket. Til inspiration har direktoratet i øvrigt vedlagt et notat med ideer til styret fællesskab.

Jeg har noteret mig at direktoratet har godkendt arresthusets fællesskabsregler. Jeg har ingen bemærkninger hertil, ud over at jeg går ud fra at arresthuset overvejer mulighederne for styret fællesskab (tilrettelagt fællesskab), jf. direktoratets liste med ideer til et sådant fællesskab.

Ad punkt 2.6. AUF-ombygning

Der foreligger et projekt (oprindeligt) fra 1995 vedrørende en AUF om- og tilbygning af arresthuset. Under inspektionen og i brev af 10. oktober 2003 udtrykte arresthuset håb om at det bliver muligt at igangsætte arbejdet i år 2004, og oplyste at arresthuset ville bringe spørgsmålet op over for direktoratet igen i begyndelsen af 2004.

Direktoratet havde senest i brev af 13. maj 2003 i sagen vedrørende min tidligere inspektion af Arresthuset i Hjørring (den 9. juni 1998) oplyst at direktoratet ville vende tilbage i begyndelsen af 2004 med en orientering om AUF-ombygningen. Jeg tilkendegav på denne baggrund at jeg således fortsat afventede underretning om AUF-ombygningen af arresthuset.

I udtalelsen af 15. april 2004 oplyste direktoratet at AUF-ombygningen ville indgå i prioriteringen af de anlægs- og vedligeholdelsesopgaver som ønskes iværksat i perioden for kriminalforsorgens nye flerårsaftale for 2004-2007, og at denne prioritering ikke forventedes tilendebragt før udgangen af maj måned 2004, men at direktoratet ville orientere mig om resultatet af prioriteringen.

I brev af 14. juni 2004 har direktoratet oplyst at direktoratet beklageligvis ikke har kunnet afsætte midler til at gennemføre det samlede projekt i 2004, men projektet indgår stadig i direktoratets langsigtede planlægning. Direktoratet har vurderet at forbedring af badefaciliteterne som der er givet særbevilling til i 2003, er den vigtigste og mest presserende del af de bygningsmæssige forbedringer som indgik i det samlede projekt. Direktoratet har redegjort for de begrænsede midler som kriminalforsorgen har til rådighed til vedligeholdelse og byggeri i 2004, og har givet eksempler på presserende anlægsarbejder som direktoratet står over for at skulle iværksætte. Direktoratet har gennemgået AUF-projektet vedrørende Arresthuset i Hjørring for at vurdere de øvrige dele set i lyset heraf. Under henvisning til at Arresthuset i Hjørring efter direktoratets opfattelse råder over rimelige beskæftigelsesfaciliteter sammenlignet med den generelle standard i arresthusene, har direk-

toratet i 2004 prioriteret at forbedre værkstedsfaciliteter andre steder hvor man har værksteder i kælderen. Direktoratet vil dog drøfte med arresthuset om der kan gennemføres mindre projekter med henblik på at forbedre vilkårene for beskæftigelsen af de indsatte. For så vidt angår undervisningsfaciliteter har direktoratet lagt vægt på det relativt beskedne omfang af undervisningstimer hvorefter det er direktoratets opfattelse at arresthuset må kunne finde alternative lokaliteter til undervisningen i de tilfælde hvor den indsatte ikke ønsker at blive undervist på cellen. Fritidsfaciliteterne vurderes af direktoratet ligeledes at være af en rimelig standard.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af drøftelserne med arresthuset med hensyn til mulighederne for at gennemføre mindre projekter med henblik på at forbedre vilkårene for beskæftigelsen af de indsatte.

Ad punkt 3. Arresthusets besvarelse af spørgsmål i øvrigt

Arresthuset oplyste under inspektionen at arresthuset har et ønske om at udskifte de fleste af celledørene. Da en sådan udskiftning er en bekostelig affære, ville arresthuset i år 2004 søge direktoratet om en særbevilling hertil. Jeg bad om oplysning om direktoratets behandling af denne ansøgning til sin tid.

Direktoratet har henvist til besvarelsen af pkt. 2.6. om prioriteringen af anlægs- og vedligeholdelsesarbejder som på tidspunktet for direktoratets udtalelse endnu ikke var tilendebragt. Spørgsmålet er ikke behandlet i direktoratets brev af 14. juni 2004 som er en samlet tilbagemelding vedrørende flere arresthuse.

Jeg går ud fra at direktoratet har modtaget en ansøgning fra arresthuset om udskiftning af døre. Da dette spørgsmål som nævnt ikke er omtalt i direktoratets brev af 14. juni 2004, afventer jeg uanset det generelt oplyste i dette brev om midler til vedligeholdelse i 2004 underretning om resultatet af direktoratets behandling af denne ansøgning.

På forespørgsel oplyste arrestforvareren at det ville blive overvejet at opsætte gardiner i cellerne, og jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser. Til orientering oplyste jeg at direktoratet i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Maribo i en udtalelse af 16. oktober 2003 havde oplyst at det er direktoratets opfattelse ”at ønsker fra indsatte, der har et særligt behov for at få opsat gardiner, bør imødekommes, såfremt dette kan ske på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde”.

Arresthuset har oplyst at arresthuset har bestilt rullegardiner til samtlige celler så der er mulighed for at skærme for solen. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg udtalte at jeg ingen bemærkninger havde til de regler som arresthuset har fastsat om afsoneres adgang til at telefonere, men i relation til det der var anført indledningsvis i husordenen om at der ikke er adgang til telefon, men at der eventuelt kan dispenseres fra dette hvis der opstår noget presserende, bemærkede jeg at jeg gik ud fra at det (nu) alene gjaldt for varetægtsarrestanter. Jeg tilkendegav samtidig at arresthuset efter min opfattelse burde præcisere dette – i overensstemmelse med kapitel 22 i den nye varetægtsbekendtgørelse som trådte i kraft den 1. december 2003. Jeg tilkendegav samtidig at det i den forbindelse eventuelt tillige kunne overvejes i de regler der er udfærdiget for afsonere, at oplyse om hvad der gælder for varetægtsarrestanter som ikke (kan) inddrages i ordningen, f.eks. ved at henvise til bestemmelserne i varetægtsbekendtgørelsens kapitel 22. Endelig tilkendegav jeg at det efter min opfattelse tillige vil være hensigtsmæssigt hvis husordenen under afsnittet om telefonering ikke kun henviser til personalet for yderligere oplysninger om telefonordningen for afsonere, men tillige omtaler de regler der er udfærdiget.

Jeg gik ud fra at arresthuset ville overveje ovennævnte præciseringer, og jeg bad om underretning om resultatet heraf.

Arresthuset har oplyst at husordenen og telefonordningen er præciseret så der tydeligt skelnes mellem afsonere og varetægtsarrestanter. Det fremgår nu af reglerne at varetægtsarrestanter kan deltage i telefonordningen i henholdt til § 75 i varetægtsbekendtgørelsen. Arresthuset har vedlagt kopi af husordenen og interne regler om telefonordningen.

Direktoratet har noteret sig at husordenen er ændret, men har anmodet arresthuset om at indføje en henvisning til straffuldbyrdelseslovens § 57 i husordenen i afsnittet om afsoneres adgang til at telefonere på samme måde som der er henvist til varetægtsbekendtgørelsens § 75 for varetægtsarrestanters vedkommende. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om udenlandske indsattes adgang til aviser og bøger mv. på deres eget sprog (jf. straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, og § 80, stk. 3, i den nye varetægtsbekendtgørelse). Jeg bad i den forbindelse arresthuset om at oplyse andelen af udlændinge i Arresthuset i Hjørring.

Jeg bad desuden arresthuset om at oplyse om der blandt bøgerne i arresthusets bibliotekssamling er bøger på fremmedsprog.

Arresthuset har oplyst at der ikke er tegnet abonnement på aviser på fremmedsprog da der ikke ret ofte er udenlandske indsatte i arresthuset, men aviser kan fremskaffes for en tidsbegrænset periode hvis der opstår behov for det. Der var ingen udenlandske indsatte i arresthuset den 10. februar 2004 (da arresthuset afgav sin udtalelse i sagen).

Med hensyn til bøger på fremmedsprog har arresthuset oplyst at arresthuset ved kontakt til biblioteket har foranlediget at arresthuset får leveret bøger på fremmedsprog til arresthusets bogsamling, og at arresthuset ved udskiftning af bogsamlingen til stadighed vil have bøger på hovedsprogene. Hvis der opstår behov for bøger på andre fremmedsprog, vil biblioteket kunne levere dem efter anmodning. Biblioteket har i øvrigt suppleret bogsamlingen med bogkataloger som kan tjene som inspiration ved bestillinger fra biblioteket.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har anført.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg noterede mig at det er muligt for de indsatte at få udleveret discman eller walkman, og at de indsatte således kan høre musik efter eget valg. Det var dog kun muligt med hovedtelefoner (også under arbejde på cellerne). Jeg bad om direktoratets bemærkninger hertil.

Direktoratet har gengivet reglerne i genstandsbekendtgørelsens § 3 og 5, stk. 2, hvorefter institutionens leder henholdsvis skal fastsætte nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande og kan fastsætte nærmere regler om at udlevering af elektriske apparater – hvis institutionen ikke selv kan foretage en tilstrækkelig undersøgelse af apparatet – kun kan ske hvis den indsatte selv betaler for undersøgelsen. Direktoratet har tillige gengivet indholdet af genstandsvejledningens pkt. 8 der skelner mellem genstande som normalt kan udleveres, og genstande som institutionens leder bør fastsætte nærmere regler om. Cd-afspiller og båndoptager uden mikrofon samt cd'er og bånd mv. hører til kategorien af genstande som normalt bør kunne udleveres hvis forholdene i institutionen tillader det. Direktoratet har herefter anført følgende:

” ... Det betyder, at udgangspunktet er, at indsatte kan få udleveret cd-afspillere, og at en nægtelse af at udlevere cd-afspillere skal være sag-

ligt begrundet i institutionens forhold. Baggrunden for at cd-afspillere som udgangspunkt skal udleveres, er et tungtvejende hensyn til de indsattes mulighed for at høre musik efter eget valg.

Arresthuset i Hjørring har telefonisk oplyst at de indsatte har mulighed for at høre radio (med indbygget højttaler) med 5 forskellige kanaler.

Direktoratet finder ikke, at de indsattes mulighed for at høre musik efter eget valg er tilstrækkeligt tilgodeset ved de nugældende ordninger. Direktoratet har derfor bedt arresthuset om at slette bestemmelsen i tillægget til husordenen, om at der ikke må være højttalere indbygget i walkman/discman, og at disse alene må bruges med hovedtelefon. Betingelserne for at udlevere walkman/discman er herefter, at genstandene skal kunne visiteres og ikke må indeholde optagefunktioner.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig herefter ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 4.1. Arbejdsvederlag

I den foreløbige rapport bad jeg arresthuset om en udtalelse om fastsættelsen af akkorderne i arresthuset og om direktoratets bemærkninger hertil. Da arresthuset i den anledning i en udtalelse af 17. december 2003 oplyste at akkordarbejdet var taget op til revision, og at der var lavet om på akkorderne så der ikke er så store forskelle, bad jeg arresthuset om at oplyse nærmere om de ændringer som var sket på baggrund af denne revision.

I den foreløbige rapport anmodede jeg tillige om at arresthuset overvejede mulighederne for at indføre en rotationsordning eller lignende. Arresthuset oplyste i brevet af 17. december 2003 at der var planer om at lave en rotationsordning ved forskellige indtjeningsmuligheder. I den endelige rapport anmodede jeg – som følge af dette svar – arresthuset om at oplyse hvad disse planer mundede ud i.

Arresthuset har oplyst at akkordordningen er justeret så der ikke er så stor forskel på arbejdet på cellerne og i værkstedet. Til det oplyste i rapporten om at det skulle kunne være muligt at tjene op til 1200 kr. om ugen på akkord, har arresthuset op-

lyst at det kun har været muligt i ganske enkelte tilfælde i forbindelse med en produktion som skulle være færdig. Der blev i disse tilfælde arbejdet over i weekenden.

Med hensyn til rotationsordningen har arresthuset oplyst at arresthuset er opmærksom på at foretage rotation med arbejdsopgaverne så alle har mulighed for at få arbejde på værkstedet af og til hvis de pågældende ikke er underlagt restriktioner fra rettens side.

Direktoratet har anført følgende:

”Direktoratet skal bemærke, at i arresthusene er der af og til lidt usikkerhed i forbindelse med såvel prisfastsættelse som akkordfastsættelse, idet nogle arresthuse fejlagtigt opfatter en naturlig sammenhæng mellem disse.

På denne baggrund har kriminalforsorgen udviklet et kalkulationssystem som hjælpeværktøj til prisfastsættelse af arbejdsopgaverne. Kalkulationssystemet tager udgangspunkt i en privat virksomheds resourceforbrug på at løse en given opgave og skal – ud over at give en idé om den rigtige pris – sikre, at kriminalforsorgen ikke udsætter private og offentlige virksomheder for ubillig konkurrence.

Med henblik på at hjælpe medarbejderne med akkordfastsættelse er der i 2003 udviklet et ’akkordfastsættelsesskema’, hvor den enkelte medarbejder blot ved registrering af tidsforbruget kan fastsætte akkorden til de indsatte. Satserne i skemaet er beregnes således, at man under normale omstændigheder efterlever beskæftigelsesbekendtgørelsens bestemmelse om, at akkorden ved en normal arbejdsindsats skal svare til grundtimelønnen.

Materialet er udsendt til samtlige arresthuse i august 2003.

Det skal dog medgives, at indsatte med en særlig flair for bestemte typer opgaver kan ’sprænge akkorden’ og i enkelte tilfælde opnå en større indtjening end den maksimalt tilladte. Umiddelbart har dette ikke under normale omstændigheder medført tilpasning af akkordfastsættelsen, idet en sådan ville medføre fald i indtjeningen for indsatte, der yder en normal arbejdsindsats.

Med henblik på at styrke implementeringen og anvendelsen af 'systemerne' har regionsværkmestrene i december 2003 gennemført uddannelse i kalkulation og akkordfastsættelse. Ultimo marts 2004 afholdes der et opfølgende kursus for regionsværkmestrene, hvor teorien omsættes til praksis i form af pris- og akkordfastsættelse af 'rigtige arbejdsopgaver'. Regionsværkmestrene skal som superbrugere efterfølgende yde konsulentbistand på disse områder i regionens arresthuse.

Det er direktoratets opfattelse, at der allerede på nuværende tidspunkt kan spores en positiv udvikling på dette område. Direktoratet kan i øvrigt henholde sig til arresthusets udtalelse."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende disse forhold.

Ad punkt 4.4. Talsmandsordning

Jeg noterede mig at regler om talsmandsvirksomheden ville blive udfærdiget, og bad arresthuset om at underrette mig når dette var sket (ved fremsendelse af en kopi af reglerne).

Arresthuset har oplyst at arresthuset har vedtaget regler om talsmandsvirksomheden som er indarbejdet i husordenen. Det fremgår heraf at der afholdes valg den første måned i hvert kvartal, og at valget afholdes ved skriftlig afstemning. Alle indsatte har lejlighed til at stemme. Både afsonere og varetægtsarrestanter er valg-bare, dog undtaget indsatte der er isoleret efter rettens bestemmelse. Valget kontrolleres af arrestforvarer og overvagtimester. Der afholdes normalt møde mellem talsmanden og arresthusets ledelse en gang i kvartalet og i øvrigt efter behov, men arresthuset har supplerende over for direktoratet oplyst at der normalt holdes møde hver måned.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har gjort arresthuset opmærksom på bestemmelsen i straffuldbyrdslovens § 34, stk. 2, hvorefter valg af talsmænd skal kontrolleres af institutionen og repræsentanter for de indsatte i fællesskab, og at direktoratet har bedt arresthuset om at ændre husordenen på dette punkt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.8. Udelukkelse fra fællesskab

Jeg bad arresthuset om at oplyse om der i en konkret sag var forholdt i overensstemmelse med § 4 i bekendtgørelsen om udelukkelse fra fællesskab. Efter denne bestemmelse skal den indsatte ved midlertidig udelukkelse fra fællesskab så hurtigt som muligt orienteres om de retsregler som afgørelsen er truffet efter, og have lejlighed til at udtale sig.

Arresthuset har oplyst at der i sagen ikke har været tale om længere tids udelukkelse fra fællesskab. Den indsatte kom retur efter udgang kl. 20.35, og blev da udelukket fra fællesskab. Arresthuset har videre oplyst at der afmønstres kl. 21.00, og at den indsatte den efterfølgende morgen blev udtaget af enrum og orienteret om reglerne, og at han har haft mulighed for at udtale sig under forhøret. Arresthuset har beklaget at det ikke fremgår af forhørsudskriften.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet kan oplyse, at den indsatte har været midlertidigt udelukket fra fællesskab fra kl. 20.35 til den efterfølgende morgen. Det forhold, at der afmønstres kl. 21.00 bevirker således ikke, at udelukkelsen ophører.

Det er direktoratets opfattelse, at arresthuset inden afmønstringen skulle have orienteret den indsatte om de retsregler, som afgørelsen er truffet efter og givet ham lejlighed til at udtale sig, forudsat at den indsatte var i stand til at forstå informationen. Direktoratet har meddelt arresthuset dette.

Direktoratet kan i øvrigt henholde sig til arresthusets beklagelse af, at det ikke er anført i forhørsprotokollatet, at den indsatte er orienteret om retsreglerne for den midlertidige udelukkelse fra fællesskab og har haft lejlighed til at udtale sig.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

6. Opfølgning

Jeg afventer underretning om resultatet af direktoratets drøftelser med arresthuset med hensyn til mulighederne for at gennemføre mindre projekter med henblik på at forbedre vilkårene for beskæftigelsen af de indsatte, jf. pkt. 2.6., og om resultatet af direktoratets behandling af arresthusets ansøgning om udskiftning af døre, jf. pkt. 3. Bortset herfra betragter jeg sagen om min inspektion den 8. oktober 2003 af Arresthuset i Hjørring som afsluttet.

7. Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, politimesteren, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lennart Frandsen
Inspektionschef